

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ирина Огнянова Китова, Катедра по телевизионно, театрално и киноизкуство,
Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград,
Професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство,
член на научното жури
за дисертационен труд на тема: ТВОРЧЕСКИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ОТГОВОРНОСТИ НА ОПЕРАТОРА В ТЕЛЕВИЗИОННИЯ
ЕКИП
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Автор: Борис Пинтев

Област на висше образование: 8. Изкуство

Професионално направление: 8.4 Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия)

Научен ръководител: проф. Людмил Христов

Докторска програма „Кинознание, киноизкуство и телевизия“, Департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, Нов български университет

Рецензията се основава на следните получени материали:

1. Дисертация за придобиване на ОНС „доктор“;
2. Автореферат на дисертацията (на български език);
3. Списък от творчески дейности и резултати признати за публикации, който включва късометражен телевизионен документален филм, два репортажа и две портретни интервюта излъчени по национална медия.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд обхваща 177 страници, които включват въведение или обща характеристика и четири основни глави (с. 4 – 115), справка за научните приноси (с. 116 – 7), заключение (с. 118 – 120), обширно приложение с 14 интервюта с професионалисти (с. 121 – 176) и библиография (с. 177 – 179). Изследването има ясна логика и последователност, като съдържателната част е допълнена с 62 броя разнообразни по своя характер изображения, които пряко реферират към конкретни подтеми и проблеми, засегнати в изложението.

Актуалност на темата и проблема

В ерата на информацията и комуникациите професионалното, обективно и бързо отразяване на новини, актуални събития и теми с висок обществен интерес придоби изключително значение не само от гледна точка на изострената конкуренция на медийния пазар, но и в контекста на етичните и професионални стандарти на журналистическата професия. Днес на практика всеки човек с телефон може да влезе в ролята на репортер от „мястото на събитието“ и да „създаде“ новина или сензация в социални мрежи и различни формални и неформални информационни канали. Но тази екстремна комуникационна среда и скоростта на глобален обмен, обратно на повърхностното впечатление, всъщност поставят все повече предизвикателства и по-високи изисквания за качеството на работата на репортери, журналисти, оператори и други специалисти и професионалисти в сферата на

електронните/дигиталните медии. Така дори и едно съвсем бледо очертаване на съвременната медийна ситуация предполага актуалността на този дисертационен труд.

Съдържателни аспекти на дисертационния труд

В уводната част на дисертационния труд е изведена основната изследователска теза, която обвързва качеството на професионалната работа на телевизионния оператор в направлението новини, публицистични предавания и документални филми с натрупването на опит на терен и особено що се отнася до „една от водещите сфери – именно отразяването на кризисни ситуации в национален и международен план“ като „всички видове военни конфликти, зони на напрежение, бедствия, форсмажорни ситуации и пандемията от Ковид 19“ (с. 9). Основната цел фокусира желанието на автора да „обобщи всички натрупани практически знания, за да послужи на тези, които се занимават или искат да се занимават с тази професия“ (с.11), но за съжаление не става съвсем ясно дали авторът има предвид главно собствения си опит и знания или на по-широк кръг хора (споменати и цитирани в текста), или наистина на всички телевизионни оператори, особено когато няколко реда по-надолу е отбелязано, че „написаното преди 15-20 години звучи толкова остаряло и дори леко наивно“ (с.11), а от друга страна, лисват „достатъчно преведени чуждоезични издания, свързани с новости в областта на телевизията и медиите“ (с.11). Според мен тук са въведени някакви субективни подусловия по отношение на целта, които намирам за ненужни и спорни. Като обект на изследването са посочени „репортажи, живи новинарски включвания, кратки документални сюжети“, включително „репортажи от „горещи“ точки, разследващи материали, интервюта с популярни личности от България и света“ (с.12), а накрая е аргументиран използваният комплексен изследователски подход.

В първата глава „Творчески и технологични предизвикателства и отговорности на оператора в телевизионния екип“ (с.15-53) са систематизирани и класифицирани предизвикателствата и отговорностите пред телевизионните екипи при пряко отразяване на извънредни новини и събития от различни точки на света. Подробно е засегнат въпросът за професионалните и етични стандарти, особено при трудни за работа условия или в конкуренция с новопоявяващи се субекти в медийното пространство. Тази част оставя много добро впечатление, но не всички подглави в текста съответстват на подглавите в съдържанието.

Във втората глава „Конкретни примери за работа на снимачния екип при отразяване на извънредни събития“ (с. 54 - 68) е разгледано подробно отразяването на три значими събития с широк международен отзвук – Таксим, Турция (с. 55 - 58), Беслан, Русия (с. 59 - 60), Пандемията КОВИД–19 (с. 60 - 60). Подробно са изяснени всички предизвикателства, пред които бива изправен операторът, неговите колеги, с които работи на мястото на събитието, координиращите звена и др. Поставени са акценти върху различни аспекти на тази специфична работа в изключително динамична и сложна обстановка.

Трета глава е посветена на „Технически средства и оборудване и предизвикателства при заснемането“ (с. 69 - 87). Лично за мен в тази глава най-ефективно е осъществена връзката между работата на оператора в непознати, тежки или екстремни условия и средствата и начините за постигане на високо качество на крайния резултат, и най-добре са представени екипните взаимодействия при изборите и решенията, които се налагат от обстоятелствата.

В следващата глава „Визуални моменти от творческия процес на снимачния екип при отразяване на извънредни събития“ (с. 88 - 115) се надгражда предимно количествено

предишната като примери и ситуации от професионалната проктика на автора, допълнени с доста богат илюстративен материал. За съжаление тази глава не продължава аналитичния и прецизен подход от предишната, а като че ли преминава в един по-обзорен и публицистичен стил.

Едно от постиженията на този дисертационен труд са предложените в специално приложение „Интервюта с професионалисти отразявали извънредни и кризисни събития“ (с. 121 - 176), сред които Иван Георгиев, Генка Шикерова, Николай Дойнов, Георги Милков и т.н. Споделеният опит, рефлексии, оценки, изводи и заключения, убеждения и чисто човешки впечатления и емоции създават богата картина за качествата на личността, условията за професионалната реализация и взаимодействията в сферата на медиите.

Научни приноси на дисертационния труд

Авторът формулира шест научни, научно-приложни и приложни приноса без да ги разграничава специално. Като цяло приемам приносите и намирам формулировките за обективни и коректни с изключение на четвъртия. Там се отбелязва, че по „забележителен начин и с безценния си опит едни от най-разпознаваемите журналисти на нашето време, колеги, преподаватели и водещи журналисти от национални телевизии допълват“, „обобщават тезата“ и „допринасят за нейната актуалност, важност и необходимост“ (с. 116). Първо, не съм почитател на прекалено високия патос в научни текстове и второ, ако този принос се отнася до направените от автора 14 интервюта с професионалисти, то приносният характер не идва от „забележителността“ или опита на интервюираните, а най-вече по линия на осъществяването им, съдържателния анализ, изводите и обобщенията направени на базата на тези интервюта, които в случая следва да бъдат използвани по-пълноценно, целенасочено и конкретно като ефективен изследователски инструмент в самото изследване.

Оценка на автореферата

Авторефератът е оформен съгласно стандартите в обем от 27 страници и съответства на структурата на дисертационния труд.

Критични бележки и препоръки

Имам няколко критични бележки и препоръки по отношение на дисертационния труд на Борис Пинтев.

На прво място, оскъдната и непълна библиографска справка от 26 източника (21 на български език и 5 на английски език) не прави особено добро впечатление. Тук ще си позволя един цитат от автора, който отбелязва със съжаление, че „специализираната литература в областта на журналистиката и по-специално за работата на телевизионния оператор от български автор почти липсва и точно поради тази причина в приложение включвам действащи в този момент на терен оператори“ (с. 5), което би трябвало да бъде основание за формулиране на принос, наред с приносния характер на самите интервюта, а не да звучи като оправдание. А и това, че няма специализирана литература на български език не е причина да не се ползват релевантни източници на други езици, каквито има в голямо изобилие. Също така, в самия текст са включени и други източници, свързани с части от изложението или попадащи в обхвата на обекта на изследването, които не са описани, както и три цитата – един на Оливър Уендъл Холмс (с. 88), на Георги Милков (с.149), вероятно от книгата му и самоцитирането на Светослав Иванов от първата му книга, за

която той разказва в интервюто си (с.175). Така неописаните, но ползвани или цитирани източници стават общо 41.

На второ място трябва да отбележа, че лично аз изпитвам големи резерви към практиката да се приравнява творческа дейност или друг вид активност към научна публикация и смятам, че това не прави добра услуга на докторантите, защото хвърля сянка на съмнение върху качеството на изследванията им. Ако е свършена една добра научно-изследователска работа по отношение на дисертацията едва ли написването на две научни статии би затруднило някого. Конкретно в този случай изпитвам и леко недоумение на фона на изявленията на самия докторант за липсата на специализирана литература по темата на дисертацията на български език, което включва и научни статии, студии и т.н., и би трябвало да го мотивира да направи нещо в тази посока след като има чудесна възможност за това. Нещо повече, струва ми се, че работата по необходимите научни публикации щеше да бъде от голяма полза на докторанта и да го подготви за съставянето на далеч по-прецизен списък с референции.

Последните бележки са по-скоро козметични и се отнасят до необходимостта от прецизна редакция на текста и форматиране в посока на по-добър композиционен баланс между текст, изображения, пояснителни текстове, подзаглавия, интервали, празни редове и т.н.

И като препоръка бих отбелязала, че интерютата биха могли да се интегрират по-пълноценно в текста, което според мен ще им придаде повече тежест и значение, докато сега читателят се губи сред множеството хора, въпроси, отговори, препратки и т.н.

Заключение

Убедена съм, че трябва да се подкрепя всяко усилие за запълване на сериозните дефицити от научни изследвания и специализирана научна литература от български автори в областта на електронните медии и екранните изкуства, което ми дава нужното основание да оценя положително изследователската работа и постигнатите резултати от Борис Пинтев. По тези причини ще гласувам „ЗА“ и препоръчам на уважаемото Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Борис Пинтев по професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия).

26.01.2024 година
София

Доц. д-р Ирина Китова

OPINION

By Assoc. Prof. Dr. Irina Ognyanova Kitova, lecturer in Department of Television, Theater and Cinema, Faculty of Arts of South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad
Professional field of Theatre and Film Arts (8.4.) specializing in Theatre and Film Arts (8.4).
for a dissertation on the awarding of an educational and scientific degree "Doctor"

Topic: CREATIVE AND TECHNOLOGICAL CHALLENGES AND RESPONSIBILITIES OF THE OPERATOR IN THE TELEVISION CREW

Author: Boris Pintev

Field of higher education: 8. Art

Professional field: 8.4 Theater and film art (Cinematography, film art and television)

Scientific supervisor: Prof. Ludmil Hristov

Department of "Cinema, Advertising and Show Business" at New Bulgarian University

SUMMARY:

General characteristics of the dissertation

The dissertation is 177 pages long and includes an introduction or general description and four chapters (pp. 4 - 115), a reference to the scientific contributions (pp. 116 - 7), a conclusion (pp. 118 - 120), an extensive appendix with 14 interviews with professionals (pp. 121 – 176) and a bibliography (pp. 177 – 179). The research follows a clear logic and consistency, and the content section is enhanced with 62 different images that directly link to various subtopics in the text

Relevance of the thesis

In the age of information and communications, the professional coverage of news and current events as quickly, accurately and objectively as possible has become a critical issue not only in terms of increased competition in the field media, but also in terms of the ethical and professional standards of the journalism. Today, almost anyone with a phone may play the part of a reporter from the "scene of the event" and "create" a news or sensation in social media or other information outlets. However when it comes to covering crisis situations, extreme events, tragedies, cataclysms, etc. it is the professional training of people in the field that ensures awareness, authenticity and truthfulness, but also ethical norms and boundaries, the crossing of which leads to the breakdown of values and relationships. Thus, even a basic overview of the present media environment implies the importance of this dissertation work.

Scientific contributions

In general, I accept the contributions and find the wording to be objective and correct except for the fourth. It is noted that in a "remarkable way and with their invaluable experience, some of the most recognizable journalists of our time, colleagues, teachers and leading journalists from national television complement", "summarize the thesis" and "contribute to its relevance, importance and necessity" (p. 116). Firstly, I am not a fan of overly high pathos in scientific texts, and secondly, if this contribution refers to the author's 14 interviews with professionals, then the contribution character does not come from the "remarkability" and experience of the interviewees, but rather from the implementation, content analysis and conclusions drawn on the basis of these

interviews, which in this case should be used purposefully and specifically as an effective research tool in the context of the topic of the research itself.

Conclusion

I believe that any effort to fill the serious deficits of specialized scientific literature by Bulgarian authors in the field of electronic media and screen arts should be supported, which gives me serious reason to positively evaluate the research work and the results achieved by Boris Pintev . For these reasons, I shall vote "YES" and recommend to the esteemed Scientific Jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Boris Pintev in professional direction 8.4 Theater and Film Arts (Film Studies, Film Art and Television).

Date: 01/26/2024

Assoc. Prof. Dr. Irina Kitova